

Innlandet
fylkeskommune

Samferdsel - Strategi og utvikling

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET
Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

Deres ref:

Vår ref:
2023/15802-2
Lars Kristian Dahl

Dato:
02.11.2023

Innspill til stortingsmelding om flom og skred

Vi viser til invitasjon om å komme med innspill til stortingsmelding om flom og skred. Innlandet fylkeskommune vil med dette supplere innspillet som ble gitt under innspillsmøtet på Hamar 27. oktober 2023.

Innlandet fylkeskommune hilser arbeidet med ny stortingsmelding om flom og skred velkommen. I lys av klimaendringene med stadig villere og våtere vær, og siste års ekstremværhendelse med Hans, er dette arbeidet særdeles viktig og relevant.

I brevet fra OED som ble sendt ut i forbindelse med innspillsmøtet på Hamar 27. oktober, ble det signalisert at temaer i meldingen primært vil være knyttet til ny og eksisterende bebyggelse, slik som kartlegging, kunnskapsbygging, arealplanlegging, sikringstiltak, varsling og beredskap. Vi er enig i at dette må være et sentralt tema i meldingen. Samtidig vi vi signalisere at andre tema også må vurderes nærmere mht flomsikring. Dette gjelder ikke minst landbruksjord og infrastruktur, som er svært viktig å flomsikre med hensyn til nasjonale interesser. Det er et paradoks at jordvernet håndheves svært strengt i arealplanleggingen, mens storsamfunnet ikke skal bidra med å sikre at tusenvis av dekar med fruktbar matjord ikke ødelegges av flom år om annet. Dette er en alvorlig trussel mot matvaresikkerheten i samfunnet, og må omfattes som et tema i denne stortingsmeldingen.

All erfaring og flere analyser viser at satsing på forebygging er langt rimeligere og mer samfunnsøkonomisk enn å satse på reparasjoner og utbedring av skader. Takket være omfattende flomforebygging en del steder i Innlandet, ble flere byer, tettsteder og viktige næringsområder spart for ødeleggelse som følge av Hans (bl.a. Kvam, Vinstra, Fåvang og Lillehammer). Vi mener derfor at stortingsmeldingen må legge økt satsing på forebyggende tiltak til grunn arbeidet med flom og skred. En omfattende satsing på nødvendig forebyggende tiltak, vil bli svært kostbart. Det må derfor etableres et større nasjonalt flom- og skredsikringsfond, anslagsvis opp mot 50-80 milliarder kroner, som brukes til forebyggende tiltak innen flom- og skredsikring. Stortingsmeldingen må gi perspektiver og scenarier på mulige konsekvenser for hvert enkelt fylke ved ulike virkemiddelbaner for flom- og skredsikring.

I de tilfeller hvor det er nødvendig med reparasjoner, utbedringer, sikringsarbeid mm som følge av flom og skred, må det legges til grunn at tiltakene må gjennomføres slik at det tas høyde for fremtidig flomhendelser. Det er ikke hensiktsmessig å sette i stand infrastruktur,

Postadresse:
Postboks 4404
Bedriftssenteret
2325 Hamar

Besøksadresse:
Innlandet fylkeskommune
Parkgata 64
Hamar

Telefon: +47 62 00 08 80
E-post: post@innlandetfylke.no
Internett: www.innlandetfylke.no
Org.nr.: 920717152

sikre områder/bebyggelse til slik det var før flomhendelsen, dersom dette ikke kan stå seg mot fremtidige hendelser.

Med det store behovet for klimatilpasning og flomsikring er det vesentlig at naturbaserte løsninger får et stort fokus i meldingen. Det finnes mange eksempler på «grå» løsninger som er velfungerende for å transportere vann i høy hastighet, men som eliminerer det meste av naturmangfold og ikke tar hensyn til naturens egenskaper for å holde tilbake vann, dempe flom, stabilisere grunn og motvirke skred. Framtiden må bygges på naturbaserte løsninger og kunnskap om dette må tas i bruk. Det er også avgjørende at kommunal og regional arealplanlegging tar særlig hensyn til faren for flom og skred, og settes i stand til å jobbe godt med klimatilpasning.

Flomforebygging langs de store vassdragene i Innlandet må vies spesiell oppmerksomhet

Innlandet fylke binder landet sammen med infrastruktur som er viktig for både nasjonal og internasjonal transport. Dette gjelder både veg og bane, gods- og persontransport. Det er viktig at redundansen i transportsystemet styrkes slik at ikke flomhendelser som Hans igjen setter nasjonale transportårer ut av funksjon i lang tid framover.

Glomma og Gudbrandslågen har potensial til å sette nasjonal hovedinfrastruktur i nord-sør-aksen ut av spill i lang tid. Bare tilfeldigheter gjorde at ikke skadene nedover i Glommavassdraget ble større som følge av Hans. Stortingsmeldingen må spesielt omtale risiko-/sårbarhet knyttet til de store vassdragene, og hvordan man skal sikre redundans med tanke på framtidig hendelser. Stortingsmeldingen må drøfte hvordan staten kan bidra til å øke beredskapen og prioritere mer midler til investering og vedlikehold i områder hvor hovedinfrastrukturen er truet.

Vi mener også at stortingsmeldingen må drøfte hvordan byer og tettsteder i tilknytning til de store vassdragene kan sikres bedre med tanke på fremtidige flomhendelser. Herunder må eventuelle behov, muligheter og begrensinger for endringer i vassdragsreguleringsregimet vurderes nærmere.

Det er også behov for å se på samordning av myndigheter og regelverk når det gjelder håndtering av saker om opprydding og sikring ved ekstremhendelser. Eksempel på dette er behov for å forenkle søknadsprosesser for massehåndtering/-uttak langs elver og vassdrag med tanke på å sikre infrastruktur, eiendom og landbruksarealer. Vassdrag med stort skadepotensiale må kartlegges nærmere for å eventuelt kunne regulere faste masseuttak. Prosess rundt enkeltuttak for retting tilbake til opprinnelig løp må gjøres enklere også i vernede vassdrag, der disse er i direkte konflikt med etablert infrastruktur.

Nasjonale myndigheter må bidra til å følge opp regional plan for samfunnssikkerhet og beredskap i Innlandet

Innlandet fylkeskommune har vedtatt en egen regional plan for samfunnssikkerhet og beredskap, hvor bl.a. klimarisikoen er vurdert nærmere. Med bakgrunn i denne planen vil vi spesielt signalisere om at følgende tiltak blir nærmere vurdert i meldingen;

- Utarbeide nasjonale varslingsrutiner for bekymringsmeldinger til relevante myndigheter om naturfarer, inkludert et system for kartlegging av innrapporterte bekymringsmeldinger.
- Vurdere nasjonalt eller regionalt utstyrslager for flomvernustyr på sentrale punkt langs større vassdrag eller spesielt utsatte vassdrag

Behov for å styrke NVSs rolle som nasjonalt fagorgan og forvaltningsmyndighet, samt prøve ut nye og helhetlige modeller for flom- og skredsikring

NVEs rolle som nasjonalt fagorgan og forvaltningsorgan innen flom og skred må styrkes. De fleste kommuner i Norge er for små og mangler ressurser til å analysere, planlegge og gjennomføre større flom- og skredsikringstiltak. Det er derfor avgjørende viktig at NVE gis mer ressurser til å styrke sin rolle som nasjonalt fagorgan og forvaltningsmyndighet innen flom og skred. Spesielt vil vi peke på viktigheten om å styrke bemanningen og kompetansen knyttet til de regionale enhetene, og at disse i større grad må trekkes inn og bidra med råd ifb med kommunal planlegging.

Vi mener også at NVE må ta en større rolle og få et tydeligere ansvar når det gjelder samhandling og koordinering av ulike eierinteresser i flom og skredutsatte områder. Mange steder er det nødvendig med en helhetlig tilnærming for å sikre bebyggelse, næringseiendommer, kommunal, fylkeskommunal og statlig infrastruktur og landbruksarealer.

Et typisk eksempel på dette har vi flere steder oppover i Gudbrandsdalen, hvor sidebekker, som vanligvis ligger så å si helt tørre, under store flomhendelser, som nå under Hans, kan forårsake betydelige skader på infrastruktur, bebyggelse og landbruksarealer langs bekkene. Dette må håndteres på en måte hvor alle som har interesser/eierskap langs bekkene trekkes med. Vi ser for oss at det må etableres en slags partnerskapsavtale mellom de ulike aktørene/eierinteressene, hvor roller og ansvar tydelig blir beskrevet, og kostnader ifb med investeringstiltak, drift og vedlikehold er kartlagt og avklart.

Innlandet fylkeskommune signaliserer at de kan være interessert i å være med å prøve ut en slik partnerskapsmodell for helhetlig flom- og skredsikring langs bekker og vassdrag.

Med vennlig hilsen

Aud M. Riseng
Samferdselssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi til:
Arne Magnus Hekne
Arne Fredheim